

זיכרונות האקדמיה ללשון העברית

כרך נח – נט – ס – סא

לשנים תשע"א – תשע"ב – תשע"ג – תשע"ד

האקדמיה ללשון העברית

ZIKRONOT HA'AQADEMYA LALLAŠON HA'IVRIT

(Proceedings of the Academy of the Hebrew Language)

Volume 58–61 for the years 2011–2014

©

The Academy of the Hebrew Language
Jerusalem 2017

העורך: ברק דן

איורים בעמ' 156, 172: טל מור

©

כל הזכויות שמורות לאקדמיה ללשון העברית
ירושלים התשע"ז

ISSN: 1565-8295

האקדמיה ללשון העברית, קריית האוניברסיטה, גבעת רם, ת"ד 90004, ירושלים 9190401

טל' 02-6493555, פקס 02-5617065

דואר אלקטרוני: ivrit@hebrew-academy.org.il

אתר האקדמיה: hebrew-academy.org.il

אתר מונחי האקדמיה: hebrew-terms.huji.ac.il

סדר ועריכה במחשב: האקדמיה ללשון העברית

הדפסה: פרינטיב

תוכן העניינים

- 7 החברים באקדמיה
- 9 מנהלת האקדמיה ומערכת המילון ההיסטורי
- 11 החלטות האקדמיה
- א. החלטות בדקדוק ובתעתיק, 11 ♦ ב. החלטות במינוח ומילים בשימוש כללי, 16

ישיבות המליאה

שנת התשע"א

- 19 הישיבה השלוש מאות ושבע עשרה (שיז)
א. תקציב האקדמיה לשנת 2010, 19 ♦ ב. מונחים ברפואה (ובכיולוגיה), 23
ג. מונחים בטכנולוגיית המידע – פרק 30 ופרק 34, 31
- 32 הישיבה השלוש מאות ושמונה עשרה (שיח)
א. בחירת חברים חדשים, 32 ♦ ב. אישור זיכרונות האקדמיה לשנים התשס"ג–
התשס"ו, 32
- 33 הישיבה השלוש מאות ותשע עשרה (שיט)
א. ברכות, 33 ♦ ב. תקציב האקדמיה לשנת 2010 ולשנת 2011, 33 ♦ ג. מפעל
המילון ההיסטורי: 1. אברהם טל: דין וחשבון על מפעל המילון ההיסטורי, 36
2. דורית לרר: מה חדש במאגרים?, 38
- 42 הישיבה השלוש מאות ועשרים (שכ)
א. הרצאת חיים סבתו "לשון המקורות ולשון הדיבור בכתביה של היום כביטוי לשינוי
ערכים", 42 ♦ ב. מילים בשימוש כללי, 42 ♦ ג. אישור הודעת ועדת הדקדוק, 53
- 55 הישיבה השלוש מאות עשרים ואחת (שכא)
א. הרצאת יואל אליצור "שמותיה של ירושלים במקרא", 55 ♦ ב. הודעות, 55
ג. אישור הודעת ועדת הדקדוק, 56 ♦ ד. מונחי איכות הסביבה, 57 ♦ ה. מילים
בשימוש כללי, 63

שנת התשע"ב

- 67 הישיבה השלוש מאות עשרים ושתיים (שכב)
א. הרצאת אהרן בראדון "צפונות האפארט של נוסח המסורה של המקרא, בניקוד

ובטעמים, והמוסיקה הפנימית שלו", 67 ♦ ב. מונחי יין (תיקונים והשלמות), 68
ג. תקציב האקדמיה לשנת 2012, 69 ♦ ד. נספח: מינוי ועדה לבריכת סגולותיהם
של מועמדים לאקדמיה, 72

73 הישיבה השלוש מאות עשרים ושלוש (שכג)

א. דברי הערכה למנחם צבי קדרי ז"ל, 73 ♦ ב. דברי הערכה לאבנר טריינין ז"ל, 78
ג. מונחי תקשורת ההמונים, 82 ♦ ד. אישור רשימת דגי הגרם שבים התיכון ובים
סוף, 88 ♦ ה. אישור הודעת ועדת הדקדוק, 89

91 הישיבה השלוש מאות עשרים וארבע (שכד)

א. הוראה באנגלית במוסדות להשכלה גבוהה, 91 ♦ ב. בחירת חברים חדשים, 91

92 הישיבה השלוש מאות עשרים וחמש (שכה)

א. דיווח והודעות, 92 ♦ ב. הרצאת אריאל שוה "על פירוש רש"י לתורה במאגר
המילון ההיסטורי", 93 ♦ ג. מילים בשימוש כללי, 100 ♦ ד. דיווח של המזכירות
המדעית, 108 ♦ ה. שונות, 111

112 הישיבה השלוש מאות עשרים ושש – השלוש מאות עשרים ושבע (שכו–שכז)

ישיבות מליאה פתוחות במסגרת הכינוס הפתוח ללשון העברית ולספרותה – העברית
החדשה ומורשת הדורות
ישיבה שכו, 112 ♦ ישיבה שכז, 113

שנת התשע"ג

114 הישיבה השלוש מאות עשרים ושמונה (שכח)

א. דברי הערכה לארי אבנר ז"ל, 114 ♦ ב. הודעה על ספרים העומדים להתפרסם, 118
ג. מונחי איכות הסביבה: הדברה, 118 ♦ ד. השלמות למונחי תקשורת ההמונים,
119 ♦ ה. מונחים יחידים, 120 ♦ ו. מילים בשימוש כללי, 123 ♦ ז. החלטות
בדקדוק, 130

136 הישיבה השלוש מאות עשרים ותשע (שכט)

א. הרצאת אלכסיי א' יודיצקי "האם הכירו יהודי ספרד את העברית של מסורת בבל?
עיון חדש בתעתיקי העברית שבגלוסר ממנזר ריפול (Ripoll)", 136 ♦ ב. אישור
זיכרונות האקדמיה לשנים התשס"ז–התש"ע, 136 ♦ ג. מילים בשימוש כללי, 137
ד. מונחי רפואת הלב, 143 ♦ ה. מונחים שונים, 144 ♦ ו. מינוי ועדה לבריכת
סגולותיהם של מועמדים לאקדמיה ומינוי יושב ראש ועדת הדקדוק, 145
ז. אישור מחודש של תקציב האקדמיה לשנת 2012, 145

148 הישיבה השלוש מאות ושלושים (של)

א. דברי הערכה לפרופ' משה אזר ז"ל, 148 ♦ ב. דיווח על התכניות להקמת קריה
ללשון העברית, 151 ♦ ג. מונחי כלי שיט קטנים ומעגנות, 152 ♦ ד. שמות
מחלות צמחים, 154 ♦ ה. הודעה על ספר העומד להתפרסם, 155 ♦ ו. מילים
בשימוש כללי, 155

- 164 הישיבה השלוש מאות שלושים ואחת (שלא)
בחירות, 164
- 165 הישיבה השלוש מאות שלושים ושתיים (שלב)
ישיבה מיוחדת במסגרת הקונגרס העולמי השישה עשר למדעי היהדות במלאות
שישים שנה להקמת האקדמיה ללשון העברית

שנת התשע"ד

- 166 הישיבה השלוש מאות שלושים ושלוש (שלג)
א. אישור תקציב האקדמיה לשנת 2013, 166 ♦ ב. שמות מחלות צמחים – השלמות, 168
ג. מונחי איכות הסביבה – השלמות, 169 ♦ ד. מונחים שונים, 170 ♦ ה. מילים
בשימוש כללי, 172 ♦ ו. אישור הודעת ועדת הדקדוק, 175
- 178 הישיבה השלוש מאות שלושים וארבע – השלוש מאות שלושים וחמש
(שלד – שלה)
ישיבות מליאה מיוחדות לזכר נשיא האקדמיה פרופ' זאב בן-חיים ז"ל
ישיבה שלד, 178 ♦ ישיבה שלה, 188
- 190 הישיבה השלוש מאות שלושים ושש (שלו)
א. בחירת חברי מנהלה חדשים, 190 ♦ ב. אישור תקציב האקדמיה לשנת 2014, 191
ג. הודעה, 193 ♦ ד. מונחי רפואה שונים, 194 ♦ ה. מונחי משפחה, 197
ו. מונחים בטכנולוגיית המידע, 202 ♦ ז. אישור הודעת ועדת הדקדוק, 203

דוחות

א. פעילות האקדמיה

- 207 1. ישיבות ואירועים
א. המליאה והחלטותיה, 207 ♦ ב. כינוסים, ערבי עיון, התכנסויות, 208 ♦ ג. כלי
התקשורת, 210 ♦ ד. פרסים, 210
- 211 2. הוועדים והוועדות
א. ועדות הקבע, 211 ♦ ב. הוועדה למילים בשימוש כללי, 212 ♦ ג. ועדות
המינוח המקצועיות, 212

ב. מדורי האקדמיה

- 220 1. עובדי האקדמיה ונושאי התפקידים
- 223 2. מפעל המילון ההיסטורי ללשון העברית
א. מדור הספרות העתיקה, 223 ♦ ב. מדור ספרות הגאונים, 224 ♦ ג. המדור

לשירת ימי הביניים, 225 ♦ ד. מדור הספרות הרבנית של ימי הביניים, 225
ה. מדור הספרות העברית החדשה, 225 ♦ ו. שונות, 226 ♦ ז. תרשים סיכום, 227

- 228 3. המזכירות המדעית
- 232 4. מערך ההרצאות, ההשתלמויות וימי העיון
- 234 5. אתר האקדמיה במרשתת
- 236 6. ייעוץ הלשון ברשות השידור
- 238 7. מדור המחשוב
- 240 8. מדור ההוצאה לאור ופרסומי האקדמיה
- 242 9. העבודות לשיקום בית האקדמיה
- 246 10. סקירה על קידום הקמת מְנֵה האקדמיה ללשון העברית
א. דברי פתיחה, 246 ♦ ב. יעדי האקדמיה והקמת יחידות פעילות חדשות, 247
ג. קהל היעד, 248 ♦ ד. הפעולות לקידום הקמת המְנֵה, 248 ♦ ה. גופי הניהול
של המיזם, 251 ♦ ו. תקציב המיזם לשנים 2011–2014, 252 ♦ ז. סיכום, 253

ת ק צ י ב האקדמיה

- 254 התקציב לשנים 2011–2014

החברים באקדמיה¹

נפטר בכ"ד בשבט התשע"ב	ארי אבנר
	עוזי אורנן
נפטר בט"ז במרחשוון התשע"ג	משה אזר
	אילן אלדר
	* יואל אליצור
	שולמית אליצור
נבחר לחבר מלא בסיוון התשע"ג	סיריל אסלנוב
	אהרן אפלפלד
נפטר בכ"ז בטבת התשע"ד	** אנח'ל סאָנס-בדיליוס
נבחר לחבר מלא בטבת התשע"ב	חיים באר
	יהושע בלאו
נפטר בל' באב התשע"ג	זאב בן-חיים
	יעקב בן-טולילה
	** אהרן בר-אדון
	משה בר-אשר
	יוחנן ברויאר
	אסתר גולדנברג
נפטר בכ"ג באב התשע"ג	גדעון גולדנברג
	** חיים גורי
	אהרן דותן
	עמינדב דיקמן
נבחר לחבר כבוד בסיוון התשע"ג	** אברהם הולץ
נבחר לחבר-יועץ בסיוון התשע"ג	* אבנר הולצמן
	אבי הורביץ
נבחרה לחברה-יועצת בסיוון התשע"ג	* יהודית הנשקה
נבחרה לחברה מלאה בטבת התשע"א	גִּיל הראבן
	יעקב זוסמן
נבחרה לחברה-יועצת בסיוון התשע"ג	* מלכה זמלי
	שמעון זנדבנק
	אפרים חזן

1 תאריך המינוי של החברים שנתמנו בשנים קודמות מופיע בראש הכרכים הקודמים של זיכרונות האקדמיה ללשון העברית.

* חבר-יועץ

** חבר כבוד

	אברהם טל	
	דוד טלשיר	
	אבנר טריינין	
	אברהם יבין	
	יוסף יהלום	
נבחר לחבר כבוד בטבת התשע"א	ג'פרי כאן	**
	חיים א' כהן	
	מרדכי כסלו	*
	קציעה כ"ץ	
	טקמיצו מוראוקה	**
	מרדכי מישור	
	אהרן ממן	
	יעקב מנצור	*
	שלמה נאה	
	חיים סבתו	*
	עמוס עוז	
נבחר לחבר מלא בטבת התשע"א	יוסף עופר	
[פרש בט' בטבת התשע"ה]	משה עסיס	*
	אמציה פורת	
נבחר לחבר מלא בטבת התשע"ב	משה פלורנטיין	
	שמואל פסברג	
נבחר לחבר כבוד בטבת התשע"ב	סטיבן ד' פראד	**
	שמא יהודה פרידמן	
נפטר בי"ז באב התשע"א	מנחם צבי קדרי	
	אלישע קימרון	*
	מנחם קיסטר	
נבחר לחבר מלא בסיוון התשע"ג	דוד רוזנטל	
נבחרה לחברה מלאה בטבת התשע"א	אורה (רודריג) שורצולד	
	ראובן ריצ'ארד שטיינר	**
	צרויה שלו	*
נבחר לחברה-יועצת בטבת התשע"ב	אורי שמעוני	*
	שמעון שרכיט	
	עפרה תירוש-בקר	*

מנהלת האקדמיה

עד א' באדר ב' התשע"ד

משה בר-אשר – נשיא האקדמיה

אהרן ממזן – סגן הנשיא

אהרן דותן

אברהם טל

חיים א' כהן

קציעה כ"ץ

מא' באדר ב' התשע"ד

משה בר-אשר – נשיא האקדמיה

אהרן ממזן – סגן הנשיא

גיל הראבן

חיים א' כהן

שמואל פסברג

שמעון שרביט

מערכת המילון ההיסטורי

עד כ"ח בסיוון התשע"א

משה בר-אשר (יושב הראש), אברהם טל (עורך המילון), חיים א' כהן (עורך משנה),
יוחנן ברויאר, דוד טלשיר, אהרן ממזן, שלמה נאה, משה פלורנטיץ.

מכ"ט בסיוון התשע"א

משה בר-אשר (יושב הראש), חיים א' כהן (עורך המילון), שמואל פסברג (עורך משנה),
גבריאל בירנבאום.

החלטות האקדמיה

א. החלטות ברקדוק ובתעתיק

ההפניות לסעיפים שלהלן ניתנות לפי "החלטות האקדמיה ברקדוק", מהדורה שלישית, תשע"ד.

1. תיקונים ותוספות לכללי נטיית השם

כללי הקמץ (1.1)

תוספות לכלל ט(2)

• נטיית השם אַנְקָה במשמעות בעל החיים (שרץ וכן לעתים גְמְלָה) היא בפתח, אַנְקַת־.

[שכא]

[שלו]

• נטיית המונח אַמְרָה (הצהרה במונחי משפט) היא אַמְרַת־.

תוספות לכלל טז(3)

• השם מַתָּת בקמץ. ברבים מַתָּנוֹת.

[שלג]

[שלו]

• נטיית השם חָח בפתח: חָחִים.

כללי הפתח (1.2)

תוספת לכלל ג(2): צורות הנסמך של השמות דִּי, חִי, שִׂי הן: דִּי־, חִי־/חִי־, שִׂי־.

[שלג]

2. ענייני תצורה וניקוד

משקלים (2.1)

על דרך משקל תְּפִילָּה – האופייני למילים מגזרת ע"ו – ינוקדו גם מילים מגזרות אחרות, כגון תְּאוּטָה, תְּעוּזָה (מגזרת ע"ע), תְּאוּנָה (מגזרת ל"י). המילה תְּלוּנָה גם היא שקולה במשקל זה (במקרא תְּלֹנָה).

[שלג]

שמות בסיומת הזוגי (2.2.2)

דרך המלך לגזירת צורות הזוגי היא מצורות היחיד, כגון רְגָלִים, שְׁפָתִים, אַמְתִּים, נְקָדְתִים ועוד. עם זאת בעברית לתולדותיה מוכרות צורות זוגי שבבסיסן עומדת צורת ריבוי, כגון דְלָתִים, לְחַיִּים, טְפָחִים, לוחוֹתִים, חומוֹתִים. צורות על דרך זו מותרות, וחלקן אף אין נוהגת כנגדן צורה אחרת.

[שלו]

צורתם של שמות שונים (2.3.1)

1. בשמות גולל, סורג, שובר שתי צורות כשרות: גולל, גולל; סורג (וברבים סורְגִים), סורְג (וברבים סורְגִים); שובר (וברבים שוֹבְרִים), שוֹבְר (וברבים שוֹבְרִים).

[שכ]

2. המילה מְחָאָה מנוקדת בשווא. המנקד מְחָאָה (בסגול) אינו משתבש.

3. שם העיר לוד נכתב בניקוד בחולם חסר – לֹד. צורת הייחוס היא לְדִי (בלי ניקוד: לודי).

[שכח]

הערה שהוסיפה ועדת הדקדוק לפי הנחיית המליאה:

הניקוד לֹד הוא על פי צורת השם בניקודו במקרא. הצורה בחולם היא שנקבעה בוועדת השמות הממשלתית בצורה התקנית, והיא משמשת בפרסומים רשמיים. לצד צורה זו העברית מקיימת מסורת הגייה רבת שנים בשורוק – לוד, וההוגה כן אינו טועה.

4. צורת היחיד היא אֲזִיק וברבים אֲזִיקִים. הערה: צורת הרבים העולה מן המקרא היא אֲזִיקִים, וצורת היחיד הנגזרת ממנה על פי דרכה של העברית היא אֲזִיק.

[שכט]

5. צורת הנקבה של עִיר היא עִירָה.

6. אֲבָקָה (ולא אֲבָקָה). [המילה נמחקה אפוא מכלל ט מכללי הקמץ].

7. עֲמֻלָּה וגם עֲמֻלָּה. נטייתן שווה – עֲמֻלָּת־, עֲמֻלוֹת, עֲמֻלוֹת־.

[שלז]

8. צורת היחיד בְּטֹן (מן בְּטָנִים) מותרת. [ההחלטה שולבה בכללי החולם].

צורת הרבים של שמות (2.3.10, 2.3.9, 2.3.8)

1. א. צורת הרבים של שמות המסתיימים ב־ו, כגון קִנְגֹורוּ, גָנוּ (שמות יונקים), קָדְרוּ, מְרָבוּ (שמות עופות) היא בסיומת ׀ואִים, כגון קִנְגֹורוֹאִים, מְרָבוֹאִים.

ב. צורת הרבים של שמות המסתיימים ב־י, כגון יִרְגְזִי, עוֹרְבְנִי, שְׂכוּי, תְּפִי היא בסיומת ׀ים, כגון יִרְגְזִים, תְּפִים. (במקרא תְּפִים).

[שכט]

2. צורת הרבים של אָחוּ היא אֲחֹוִים. נטייתו: אָחוּ׀, אֲחֹוִי, אֲחֹוִים, אֲחֹוִי׀.

[שלג]

3. צורת הרבים של שמות תואר המסתיימים ב־י, כגון נְסוּיִי, רְפוּיִי, היא בשלוש יוֹ׀דים: נְסוּיִיִים, רְפוּיִיִים (גם בכתוב מנוקד וגם בכתוב חסר הניקוד).

קביעות דקדוקיות במינוח

1. צורת הסמיכות של זָקָף היא זָקָף׀ [ממונחי כלי שיט קטנים ומעגנות; לפי 1.4, כלל ו].

[שכא]

2. חֲדָלוֹת פְּרָעוֹן [ממונחי הבנקאות ושוק ההון; תיקון בניקוד].

[שלז]

3. הפועל

הגרוניים (3.2)

הנוֹ׀ן בבניין נפעל (ערכון כלל ד)

[שלג]

• בשם התואר נערץ שתי צורות תקינות: נַעֲרַץ, נַעֲרִץ.

חטף במקום שווא (ערכון הדוגמאות בכלל יב(2) והוספת הערה; הערכון ניתן בהדגשה):

• בעיצורים הגרוניים השווא הנח נשמר או מומר בחטף, כגון יִהִיָּה, לְחִיּוֹת, מְהִיָּל (בשווא נח); יַעֲבֹר, תֵּאֲרָךְ (בחטף); וכן טָאָטָא או טָאָטָא, נַעֲצַב או נַעֲצַב, נִהַדֵּר או נִהַדֵּר, לְחַפֵּף או לְחַפֵּף.

הערה: הוא הדין בשמות העצם, כגון מַעֲבָדָה, שְׁעָבוֹד, מַחְזוֹר (בשווא נח); אֲהָבָה, תֵּאֲרָךְ (בחטף); מַחְרָזָת או מַחְרָזוֹת, מַחְבּוֹאִים או מַחְבּוֹאִים, מַעְגָּל או מַעְגָּל, דַּעְתִּי או דַּעְתִּי.

[שכא]

גזרת פ"נ (3.3)

הבלעת הנו"ן (כלל א(2))

• הפועל יזה נוסף לרשימת הפעלים הנוטים תמיד בהבלעת הנו"ן. [שכט]

שם הפועל של בניין קל (עדכון הסיפה של כלל א(6)); העדכון – באות מודגשת):

• לצד צורות שם הפועל הרגילות לְנָדַר, לְנָטַל, לְנָפַל מותרות הצורות לְדַר, לְטַל, לְפַל שיסודן בלשון חכמים והן בנויות על דרך צורות העתיד. כמו כן מותרות צורות נוספות על דרך זו, כגון לְתַן, לְשָׂא, לְקַח. [שלז]

גזרת פ"י (3.4)

בישיבה שכח נקבעו כללים שיטתיים לנטיית פועלי פ"י בבניין קל – עתיד, ציווי ושם הפועל. כללים שנקבעו קודם לכן – צוין בהם מספר הישיבה.

שלוש דרכי נטייה נוהגות בפועלי פ"י מבניין קל.

א. ברוב הפעלים בא חיריק מלא בעתיד ובשם הפועל, וצורות הציווי הן על דרך השלמים. לדוגמה: אִישׁוֹן, תִּירָא, יִירָה, נִיקֵץ, תִּיגָעוּ; יַעַ, יִגְעוּ; לִישׁוֹן, לִירָא.

כמותם נוטה הפועל טוב בעתיד: יִיטֵב, תִּיטֵב.

בפועל יִשׁוֹן לצד צורות הציווי יִשׁוֹן יִשְׁנִי יִשְׁנִי יִשְׁנִי מותרות הצורות שֵׁן שְׁנִי שְׁנִי שְׁנָה. [ישיבה רעג]

ב. בפעלים יָדַע, יָחַד, יָלַד, יָצָא, יָקַע, יָרַד, יָשַׁב (וכן יִחַמְנָה – בר' ל, לח; מן יח"מ, קרוב אל חמ"מ) פ' הפועל אינה באה בעתיד, בציווי ובשם הפועל. דוגמאות נטייה: אֶלֶד, תִּצָּא, יִדַע, יִרְדוּ; רַד, דַע, רְדִי; לְשַׁבַּת, לְדַעַת, לְצָאָת. כמותם נוטה הפועל הֶלֶךְ; יֵלֶךְ, לֶךְ, לָכוּ, לְלַכֵּת. (נמצאת גם הנטייה על דרך השלמים: יִהְלֶךְ, לְהֵלֶךְ.)

ג. נטייה על דרך פ"נ

הפעלים יָצַר ויִצְק נוספים על דרך פועלי פ"נ בעתיד ובשם הפועל, כגון אָצַר תָּצַר, לָצַר; אָצַק תָּצַק, לָצַק וכן לְצַקָּת.

צורות הציווי הן גם ביו"ד וגם בלא יו"ד: יִצַר צַר, יִצְרִי צְרִי; יִצַק צַק, יִצְקוּ צַקוּ. [ישיבה רכה]

במקרא באה גם צורת הציווי צַק.

גם השורש יצ"ת נוטה בבניין קל על דרך פ"נ: אָצַת תָּצַת יִצְתוּ. (במקרא יצתו – יש' לג, יב; יר' נא, נח.)

הפועל יָזַם נוטה גם הוא על דרך פועלי פ"נ: אָזַם תָּזַם יִזְם, לְזַם.

הערות

1. בלשון חכמים ובספרות שלאחריה יש צורות שם פועל על דרך העתיד, כגון לִישׁוֹן, לִיעֵץ, לִיבֵשׁ, לִירָא; לָרַד, לְדַע, לְשַׁב, לְלַךְ.

2. בפועל יָרַשׁ לצד הנטייה על דרך א – אִירַשׁ תִּירַשׁ, לִירַשׁ – יש צורות על דרך ב: הציווי רָשׁ (ואף רָשׁ בהפסק), רָשׁוּ לצד יָרַשׁ; שם הפועל לְרַשֵּׁת.

3. מן הפועל יָהַב משמשות צורות הציווי הַב (הָבָה), הָבִי, הָבוּ.
4. צורת העתיד של יָכַל בשורוק: אוֹכַל, תוֹכַל וכו'. מן הפועל יָקַד נמצא תוֹקַד (לצד תִּיקַד).

גזרת עו"י וע"ע (3.8)

לצורות שם הפועל של בניין נפעל בפועלי ע"ע (כלל ד(3)) – לְהַסֵּב, לְהַסֵּב – נוספה הצורה לְהַסֵּב.

[שכט]

כללים הנוגעים לגזרות שונות (3.9)

1. הפועל יָעַץ בעתיד, בציווי ובשם הפועל נוטה הן על דרך פ"י – אֵיעַץ, יְעַץ יְעַצֵּי, לֵיעַץ – הן על דרך ע"ו: יְעוּץ, עוּץ, לְעוּץ.
2. הפועל יָגַד נוטה בעתיד ובציווי על דרך ע"ו: אָגוּד תָּגוּד וכו"ב, גוּד גוּרו וכו"ב.
3. הפעלים מן השורש ינ"ק נוטים בבניין הפעיל הן על דרך פ"י הן על דרך ע"ו: הִינִיקָה מִינִיקוֹת תִּינִיק לְהִינִיק, הִנִּיקָה מִינִיקוֹת תִּנִּיק לְהִנִּיק.
גם בפעלים מן השורש טו"ב שתי הדרכים אפשריות: הִטִּיב מְטִיבִים או הִיטִיב מְיִטִּיבִים; בעתיד ובמקור הצורות הרווחות הן על דרך פ"י: יִיטִיב לְהִיטִיב.

[שכח]

[שכט]

4. לתקנת הלשון

צורות נקבה לתפקיד, תואר ודרגה שנושאת אישה

אפשר ליצור צורות נקבה לכל תפקיד, תואר ודרגה שנושאת אישה, כגון 'ראש' – ראִשֶׁת ממשלה, ראשת עיר (בריבוי: ראִשֹׁת עיר), 'משנה' – המשנה לנשיא בית המשפט העליון (בריבוי: מְשֻׁנוֹת).

שמות דרגות וכו"ב שהם צירופים צורת הנקבה באה בהם פעמים ברכיב השני כגון רב־טוראית, תת־אלופה, ופעמים ברכיב הראשון כגון רבת סרן.

הערת רקע: בעברית לאורך הדורות נוצרו צורות נקבה לשמות המציינים תפקידים ושמות תואר המיוחסים לנשים, כגון מלכה, נביאה (לשון המקרא); אפוטרופה (לשון חז"ל); רבנית, שליטה (ימי הביניים); ובימינו: חשבת, ספרית, חזאית, שדרנית, מכרה, שגרירה, אלופה, פרקליטה, כוכבת, קנצלרית, מנכ"לית. אין צריך לומר שצורות בינוני נוטות בנקבה, כגון שופטת, מנהלת, שרה, רָבָה, חֲבֵרָה, מומחה/מומחית. ברוח זו אין האקדמיה רואה כל טעם לפגם ביצירת צורות נקבה לכל תואר ותפקיד אם וכאשר ייווצרו בפי הדוברים.

[שכח]

צירוף שמות המחוכרים בווי"ו (4.2.1, כלל ג) – ניסוח חדש

צירוף של שני שמות המחוכרים בווי"ו והמצייין מושג אחד – אפשר ליידעו בראשו. למשל: 'הדין ודברים', 'הדין וחשבון', 'המשא ומתן', 'הנושא ונותן', 'המוציא ומביא', 'המיקח וממכר'. אפשר גם ליידע כל אחד מן השמות, למשל: 'המיקח והממכר', 'המשא והמתן'. סיומת הרבים באה תמיד בשני השמות. למשל: 'דינים וחשבונות', 'משאים ומתנים'.

צירוף מעין זה נתפס כמושג אחד בין שהוא מיודע בראשו ובין שה"א הידיעה באה בראש כל אחת ממילות הצירוף, ועל כן ייאמר: 'הדין וחשבון הגוש'; 'המשא והמתן הארוך'.

[שלג]

ראשי תיבות (4.2.4)

מין ומספר בראשי תיבות הגויים – ערכון (העדכונים מובאים בהדגשה) אין האקדמיה מתערבת בקביעת המין והמספר של צירוף כשהוא בא בראשי תיבות המבוטאים כמילה. (לפי זה אפשר לומר 'מצ"ח חוקר' או 'מצ"ח חוקרת', 'ד"ש חם' או 'ד"ש חמה', 'התק"ם החליט' או 'התק"ם החליטה', 'נדל"ן מסחרי' או 'נדל"ן מסחריים').

[שכא]

ניקוד ונטייה של ראשי תיבות הגויים

כללים אלו באים להסדיר את ניקודם ואת נטייתם של ראשי תיבות. אין הם קובעים את דרך הקיצור (אילו אותיות ייכללו בראשי התיבות), את דרך ההגייה של ראשי התיבות (מבחינת מקום הטעם, התנועות, הדגש באותיות בכ"פ והשי"ן), ואילו ראשי תיבות ראויים להיות הגויים.

1. ראשי תיבות שאינם הגויים – אינם מנוקדים, כגון אח"כ (אחר כך), ג"כ (גם כן), ע"י (על ידי).

2. ראשי תיבות המבוטאים כמילה מנוקדים ככל האפשר לפי כללי הניקוד המקובלים, כגון תנ"ך, רמט"ל, קמפ"ץ, חפ"ק, חב"ד, ספ"ם, דו"ח, צה"ל, תצ"א, מד"א. ראשי תיבות המציינים בעל מקצוע ומתאימים למשקל פֶּעַל, ינוקדו לפי המשקל, כגון מד"ן, מד"ס (אבל מפ"ן = מפקד נפה) על דרך חֶקֶם).

3. כאשר ראשי התיבות הותאמו ביודעין למילה עברית קיימת – הניקוד הוא על פי ניקוד המילה, כגון לח"י, אצ"ל, מצ"ח, חרמ"ש, (טעמי) אמת.

4. בראשי תיבות המסתיימים בתנועת a ובאות בכ"פ דגושה – הניקוד יהיה בפתח, כגון ח"פ, שפ"פ, משת"פ.

5. א. בנטיית ראשי תיבות בדרך כלל התנועות אינן משתנות (אין חיטוף), והניקוד הוא על פי הכללים המקובלים, כגון רמט"לים, רמט"לי-צה"ל, (סנדלים) תנ"כיים, סמנף"ליות (החברה).

ב. ראשי תיבות שהותאמו בהגייתם למשקל עברי ראוי להטותם על פי נטיית המשקל. למשל, ראשי תיבות המתאימים לשמות מלעליים ייטו ברכים בשווא ובקמץ, כגון פה"ד (בסיס הדרכה) – פה"דים; וכך גם חוג"ד (חובש גדודי, על דרך בינוני קל) וכיו"ב – ברכים חוג"דים (על דרך חובש-חובשים).

[שכח]

כתיב מנצפ"ך בראשי תיבות (סעיף 31 מכללי הפיסוק) – השלמה

בראשי תיבות הגויים כאשר האות האחרונה היא כ או פ ההגויות בדגש – לא יכתב אות סופית, כגון ח"פ, שפ"פ, משת"פ.

[שכח]

[הכלל הועבר לכללי ראשי תיבות בכללי הדקדוק].

5. מילים לועזיות

ניקודן של מילים לועזיות בלשוננו (5.2, כללים ד, ו)

הוחלו כללי הניקוד שנקבעו בתעתיק מלועזית לעברית בנוגע לניקוד התנועות e ו a:

תנועת a: בהברה פתוחה מנוקדת בקמץ (קְטֹלוֹג, מְתַמְטִיקָה); בהברה סגורה לא-סופית – בפתח (פְּנִטְסִי, קְוִנְטִים); בהברה סגורה בסוף מילה – בקמץ (אֶטְלָס); בהברה סגורה כפליים או המסתיימת ב"א או ב"ת דגושות – בפתח (פְּנֵק, טַאפּ).

תנועת e: בהברה פתוחה מנוקדת בצירי (טֵלְפוֹן), אבל בסוף המילה הֶה (קֶפֶה); בהברה סגורה לא-סופית – בסגול (לֵיזֵר, קוֹנְצֶרְטִים); בהברה סגורה בסוף המילה – בצירי (טְרַפֵּז), אבל אם ההגייה הרווחת מלעילית – בסגול (סוֹלֵר, מִטֵּר); בהברה סגורה כפליים בסוף מילה – בצירי (דוּפְּלֵקְס).

[שכג]

6. תעתיק

א. נערך התעתיק המדויק מעברית לאותיות לטיניות.

ב. נערכו השלמות ותיקונים בתעתיק מערבית לעברית.

כללי התעתיק כולם ראו אור ב"העברית" ס, חוברת א-ב, תשע"ב ומפורסמים באתר האקדמיה.

[שכז]

ב. החלטות במינוח ומילים בשימוש כללי

אישור מילונים ורשימות מונחים

1. רפואה:

מונחי רפואת עור

מונחים שונים, ובהם דֶגְנֵת (celiac disease), מַחַ עֶצֶם (marrow); לצד לְשֵׁד עֶצֶם)

[שיז]

מונחי רפואת הלב

[שכט, שלו]

מונחי רפואה שונים, ובהם חוֹבְלָה (טראומה), קֶהִיּוֹן (דמנצייה), טְפוּלְנִי (יטרונגי); מונחים בהתפתחות וגדילה, גיל המעבר והפסקת וסת, צירופים עם המילה פְּרַע (המקבילה ל־dys), מונחי שקיפה (סקופייה) מונחים שונים בביוכימיה (השלמות ותיקונים למילון): מְתִשְׁנֵת, מוֹטְגֵן – mutant; מוֹטְנֵט – mutant; פְּחִיתָה מִינִית – andropause; הַגֵּב – reflex (ברפואה הַחֲזֵר) תְּבָרִיד – isolate

[שלז]

[שיז, שלג]

2. טכנולוגיית המידע

פרק 30 (ראיית מחשב)

פרק 34 (רשתות עֲצִבִּיּוֹת)

המונח יְשׁוּמוֹן – applet; widget

[שיז]

פרק 36 (למידה מתוקשבת)

- פרק 37 (מציאות מדומה)
 מונחים שונים
 מונחים משלימים לפרקים שונים
 3. איכות הסביבה
 המילון למונחי איכות הסביבה
 מונחי הדברה
 4. מונחי יין – השלמות ותיקונים
 5. מונחי תקשורת ההמונים, ובו המילה מְצָלֵם (שוט)
 6. שמות דגי הגרם בים התיכון ובים סוף
 8. כלי שיט קטנים ומעגנות
 9. שמות מחלות צמחים
 10. שמות רכיכות – השלמות ותיקונים
- [שלג]
 [שלג]
 [שכא, שלג]
 [שכח, שלג]
 [שכב]
 [שכג, שכח]
 [שכג]
 [של]
 [של, שלג]
 [שלג]

מונחים מתחומים שונים

- מְכֶסֶה מְתַבָּרַג, פֶּקֶק מְתַבָּרַג (ממונחי היין)
 הוֹפְכִי – inverse, reciprocal (ממונחי המתמטיקה)
 תְּקֵלִיטוֹר חֲזִי, תְּקֵלִיטוֹר וִידֵאוֹ – digital video disk, digital versatile disk, DVD
 כּוֹנֵן תְּקֵלִיטוֹרִים (מתקן שבאמצעותו מפעילים תקליטור)
 תְּלִכִיד נְחָלִים – קונגלומרט (ממונחי הגאוגרפיה)
 מספרים גדולים: מיליון (10^6); מיליארד (10^9); טריליון (10^{12}); קוודריליון (10^{15}); קווינטיליון (10^{18})
- [שכח]
 [שכט]
 [שכט]

מילים בשימוש כללי

- דְּבִשׁוֹן (מקל שבראשו סליל להוצאת דבש)
 דְּבִשִׁית (כלי לדבש)
 עֲמִית, עֲמִיתָנִי, עֲמִיתָנוּת – קולגה, קולגיאלי, קולגיאליות
 עֲתוּדִי – רורבי
 קְרִיאָה לְתִקּוֹן, קְרִיאָה לְהַחֲלָפָה – ריקול
 מְנַעֵד – diapason
 גְּלַגְלוּעַ (גלגילים חשמליים)
 מְלָה מְתֵהֶפֶת – פלינדרום (כיוצא בזה: מְשַׁפֵּט מְתֵהֶפֶד, מְסַפֵּר מְתֵהֶפֶד)
 יֶצְגָן – פרזנטור
 רִנַּח לְכָל – win-win situation
 מְעַמֵּת – דיבייט
 גְּלִילוֹר – קליידוסקופ
 נְפָנָף (כלי לליכוי אש במצלה; הטעמת המילה מלרע)
 בּוֹרְחָנוּת, בּוֹרְחָן, בּוֹרְחָנִי – אסקפיזם, אסקפיסט, אסקפיסטי
- [שלג]
 [שכא]
 [שכה]

	רְשִׁימַת הַשְּׁמֵעָה – playlist
	בּוֹנְנוֹת – מְדִיטְצִיָּה; וְהַפּוֹעֵל בּוֹנֵן – עֲשֵׂה מְדִיטְצִיָּה
	בּוֹנֵן – מוֹדֵט (אִדָּם הַעוֹסֵק בְּמְדִיטְצִיָּה)
	סִסְמָה – סְלוֹגָן
[שכח]	נָגֵן – player (מְכַשִּׁיר אוֹ תַכְנָה לְהַפְעֵלָה שֶׁל מְדִיָּה סְפָרְתִית)
	יְכָלָה – פּוֹטְנְצִיָּאל
	תְּקוּפַת כְּהֵנָה, כְּהֵנָה – קְדַנְצִיָּה
	כִּירַת שֶׁבֶת – פְּלַטַּת שַׁבַּת
[שכט]	אַבְיֹזְרֵי אֶפְנָה – אַקְסוֹרִיז
	סִכָּב – רוֹטְצִיָּה
	פְּתִיתוֹנִים – קוֹנְפְּטִי
	אַסְפָּה – קוֹלְקִצִיָּה
	צִיּוֹדָן – צִיּוּמִידָן
	שֶׁק חֶפְצִים – קִיטְבֵּג
[של]	מוֹשָׁב מְגֻבֵּיָה – בּוֹסְטֵר
	מְצַלָּלָה – פּוֹרְגוּלָה
[שלג]	סוֹכָכָה – גְזִיבוֹ